

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
«Фінансово-правове регулювання адміністрування
митних платежів в Україні»
здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії
Возного Миколи Вікторовича
за спеціальністю 081 Право (галузь знань 08 Право)

Кафедра приватного та публічного права
Київського національного університету технологій та дизайну

Актуальність теми та її зв'язок із планами науково-дослідних робіт.

Сучасний стан розвитку митних відносин зумовлює необхідність наукового аналізу правових перетворень, що відбуваються у сфері митного регулювання. У цьому контексті вагомим значення набуває ефективність правового забезпечення адміністрування митних платежів, оскільки саме чітка та законодавчо закріплена визначеність процесу адміністрування митних платежів для учасників митних правовідносин є головною складовою, за якою визначається більшість ініціатив у галузі митної справи.

Суспільні відносини, що виникають у процесі або з приводу переміщення предметів через митний кордон України, регулюються нормами різної галузевої належності. Не є виключенням і відносини щодо адміністрування митних платежів, які є важливим компонентом митної справи. Значна роль у правовому регулюванні адміністрування митних платежів належить нормам фінансового права, оскільки за їх допомогою забезпечується формування доходів держави. Враховуючи значущість митних платежів як джерела доходу Державного бюджету України проблема фінансово-правового регулювання адміністрування митних платежів набуває особливої актуальності.

Інститут адміністрування митних платежів є одним з основних елементів ефективного функціонування митної справи та економіки держави. Однак чинне законодавство не дає цілісного уявлення про адміністрування митних платежів як повністю сформоване правове явище. Законодавча невизначеність сутності та специфіки адміністрування митних платежів зашкоджує усуненню прогалин у правовому регулюванні відносин, пов'язаних із сплатою митних платежів. Актуальність теми дослідження визначається також відсутністю комплексних досліджень фінансово-правових аспектів адміністрування митних платежів. Усі перераховані обставини у їх комплексі зумовлюють необхідність проведення дослідження фінансово-правового регулювання адміністрування митних платежів в Україні.

Зв'язок теми дослідження з планами науково-дослідних робіт.

Дисертацію виконано відповідно до Плану заходів з реформування та розвитку системи органів, що реалізують митну політику, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 травня 2020 року № 569-р, Національної економічної стратегії на період до 2030 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 року № 179, Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022-2025 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 року № 1805-р, Національної стратегії доходів до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 року № 1218-р, Плану з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106, Плану науково-дослідних робіт Київського національного університету технологій та дизайну за темою «Правове забезпечення реалізації прав, свобод і законних інтересів суб'єктів правових відносин у сфері публічного адміністрування» (номер державної реєстрації 0122U201691).

Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів.

Дисертація є самостійною завершеною науковою працею. Основні положення, що характеризують наукову новизну дослідження, теоретичне і практичне значення його результатів, розроблені дисертантом особисто.

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення й вирішення наукового завдання, що полягає у визначенні сутності та особливостей фінансово-правового регулювання адміністрування митних платежів в Україні. Сформульовано низку нових науково-теоретичних та практичних положень, висновків та пропозицій для розвитку фінансово-правового регулювання адміністрування митних платежів в Україні.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків, рекомендацій, які захищаються.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень та отриманих результатів у дисертації забезпечена всебічним аналізом доктринальних і нормативних джерел, наукових, публіцистичних, довідкових, енциклопедичних, монографічних видань, узагальнень діяльності митних органів, узагальнень діяльності Ради бізнес-омбудсмена, адміністративної та судової практики щодо адміністрування митних платежів.

Основні результати дослідження, ступінь їх науково новизни та значущості.

Отримані в процесі дослідження наукові результати в сукупності дозволили розв'язати важливе науково-прикладне завдання, що полягає у визначенні сутності та особливостей фінансово-правового регулювання адміністрування митних платежів в Україні.

Основні положення, що визначають наукову новизну дисертаційної роботи полягають у наступному:

вперше:

– здійснено періодизацію становлення та розвитку правового регулювання адміністрування митних платежів на території України за такими етапами: 1) IX–XIII ст. – виникнення інституту адміністрування митних платежів у Київській Русі; 2) XIII–XIV ст. – розвиток інституту адміністрування митних платежів характеризується занепадом Київської Русі та монголо-татарським вторгненням; 3) XIV–XVII ст. – розвиток інституту адміністрування митних платежів у часи Литовсько-польської доби; 4) XVIII – початок XX ст. – розвиток адміністрування митних платежів у період входження українських земель до Російської імперії; 5) 1917–1991 рр. – розвиток інституту адміністрування митних платежів у радянський період; 6) 1991–2002 рр. – становлення та розвиток інституту адміністрування митних платежів у період прийняття першого Митного кодексу України; 7) 2002–2012 рр. – розвиток інституту адміністрування митних платежів у період прийняття другого Митного кодексу України; 8) 2012 р. – дотепер – розвиток інституту адміністрування митних платежів у період прийняття третього Митного кодексу України;

– доведено, що адміністрування митних платежів є комплексним інститутом, який об'єднує в собі норми різної галузевої належності (потребує комплексного правового регулювання нормами таких галузей законодавства як митне податкове, адміністративне, цивільне, банківське, міжнародне);

– обґрунтовано, що адміністрування митних платежів є інститутом фінансового права та різновидом публічної фінансової діяльності держави, яка здійснюється митними органами і спрямована на своєчасне та в повному обсязі надходження митних платежів до Державного бюджету України;

– аргументовано, що концепція фінансово-правового регулювання адміністрування митних платежів включає: 1) відносини, пов'язані із забезпеченням сплати митних платежів; 2) відносини, пов'язані із контролем правильності обчислення, своєчасності та повноти сплати митних платежів; 3) відносини, пов'язані із застосуванням заходів щодо примусового стягнення митних платежів;

– обґрунтовано, що у митній сфері доцільно виділяти фінансово-правовий примус, який застосовується у разі невиконання або неналежного виконання обов'язку із сплати митних платежів шляхом превентивних, припиняючих, правопоновлювальних та каральних заходів;

удосконалено:

– визначення поняття «адміністрування митних платежів» як сукупності дій, рішень та процедур, за допомогою яких митні органи здійснюють діяльність, спрямовану на забезпечення правильності обчислення, своєчасності та повноти сплати митних платежів та застосування заходів щодо їх примусового стягнення;

– розуміння обов'язку із сплати митних платежів як конституційно-правового обов'язку особи перед державою з обчислення, сплати та декларування суми митних платежів, який виникає на підставі законодавчо

встановлених юридичних фактів, підлягає добровільному виконанню у встановлений податковим та митним законодавством строк та гарантується можливістю застосування заходів державного примусу;

набули подальшого розвитку:

- наукові позиції, що митні відносини регулюються сукупністю правових норм різної галузевої належності;

- погляди науковців, що категорія «митні платежі» являє собою комплексний (міжгалузевий) правовий інститут, який об'єднує в собі норми різних галузей права;

- теоретичні підходи, що контроль за сплатою митних платежів є видом публічного фінансового контролю, оскільки такий контроль здійснюється у процесі формування грошових коштів і спрямований на наповнення Державного бюджету України за рахунок митних платежів, які справляються під час переміщення або у зв'язку з переміщенням предметів через митний кордон України;

- наукові підходи щодо особливостей фінансово-правового регулювання адміністрування митних платежів в країнах Європейського Союзу;

- наукові положення щодо сутності та особливостей фінансово-правової відповідальності за порушення митного законодавства, яка застосовується у разі невиконання або неналежного виконання обов'язку із сплати митних платежів.

Практичне значення роботи.

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що сформульовані у роботі висновки і пропозиції можуть бути використані у:

- *науково-дослідній діяльності* – як підґрунтя для проведення подальших наукових досліджень фінансово-правового регулювання адміністрування митних платежів в Україні;

- *правотворчій діяльності* – для вдосконалення фінансово-правового регулювання адміністрування митних платежів в Україні;

- *правозастосовній діяльності* – для чіткого розуміння та застосування норм податкового та митного законодавства щодо адміністрування митних платежів;

- *освітньому процесі* – під час розробки та викладанні навчальних дисциплін «Митне право», «Фінансове право» та «Податкове право».

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора.

Основні положення і результати дисертаційного дослідження відображено у 3 статтях у наукових фахових виданнях України.

Наукові публікації відповідають вимогам п. 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44).

Список публікацій здобувача за темою дисертації, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Возний В.М. Сутність та правова природа адміністрування митних платежів. *Юридичний вісник*. 2023. № 6. С. 170-176. DOI: <https://doi.org/10.32782/yuv.v6.2023.20>.

2. Возний В.М. Обов'язок із сплати митних платежів як об'єкт адміністрування митних платежів: особливості правового регулювання. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2023. № 6 (53). С. 79-82. DOI: <https://doi.org/10.32782/pyuv.v6.2023.16>.

3. Возний В.М. Адміністрування митних платежів як об'єкт фінансово-правового регулювання. *Економіка. Фінанси. Право*. 2025. № 1. С. 23–26. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2025.1.5>.

Апробація результатів дослідження.

Основні положення дисертації оприлюднено на таких міжнародних та всеукраїнських науково-практичних заходах: «Приватно-правові та публічно-правові відносини: проблеми теорії та практики в умовах воєнної агресії» (м. Кропивницький, 07 жовтня 2022 р.); «Основні права людини і громадянина в умовах глобалізації» (м. Київ, 23 листопада 2022 р.); «Трансформація законодавства в умовах воєнного стану та післявоєнного часу: стан та перспективи» (м. Харків, 17 березня 2023 р.); «Правові засади організації та здійснення публічної влади» (м. Хмельницький, 31 березня 2023 р.); «Проблеми реалізації прав, свобод і законних інтересів суб'єктів права в Україні» (м. Київ, 09 листопада 2023 р.); «Проблеми реалізації прав, свобод і законних інтересів суб'єктів права в Україні» (м. Київ, 8 жовтня 2024 р.).

Список публікацій здобувача за темою дисертації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Возний М.В. Законодавче забезпечення адміністрування митних платежів в умовах воєнного стану. *Приватно-правові та публічно-правові відносини: проблеми теорії та практики в умовах воєнної агресії: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Кропивницький, 07 жовтня 2022 року). Кропивницький, 2022. С. 446-449.

2. Возний М.В. Митні органи як суб'єкти адміністрування митних платежів. *Основні права людини і громадянина в умовах глобалізації: матеріали Всеукраїнського науково-практичного круглого столу* (23 листопада 2022 р., м. Київ, КНУТД) / відп. ред. А.Ю. Олійник, Ю.В. Оніщик. К.: КНУТД, 2022. С. 111-117.

3. Возний М.В. Правові особливості оподаткування митними платежами товарів, що переміщуються через митний кордон України, в умовах воєнного стану. *Трансформація законодавства в умовах воєнного стану та післявоєнного часу: стан та перспективи: збірник тез доповідей та повідомлень за круглого столу* (м. Харків, 17 березня 2023 р.). Харків: НЮУ імені Ярослава Мудрого, 2023. С. 51-55.

4. Возний М.В. Адміністрування митних платежів як форма реалізації публічної влади. *Правові засади організації та здійснення публічної влади*: збірник тез VI Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 85-річчю від дня народження доктора юридичних наук, професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова (м. Хмельницький, 31 березня 2023 року). Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2023. С. 89-91.

5. Возний М.В. Правова природа митних платежів. *Проблеми реалізації прав, свобод і законних інтересів суб'єктів права в Україні*: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції (9 листопада 2023 р., м. Київ, КНУТД) / відп. ред. А.Ю. Олійник, Ю.В. Оніщик. К.: КНУТД, 2023. С. 324-327.

6. Возний М.В. Фінансово-правове регулювання контролю за сплатою митних платежів. *Проблеми реалізації прав, свобод і законних інтересів суб'єктів права в Україні*: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (8 жовтня 2024 р., м. Київ, КНУТД) / відп. ред. А.Ю. Олійник, Ю.В. Оніщик. К.: КНУТД, 2024. С. 49-53.

Оцінка мови та стилю дисертації.

Дисертація написана з правильним вживанням юридичної та спеціальної термінології. Стиль викладення в дисертації матеріалів досліджень, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечують легкість і доступність їх сприйняття.

Загальний висновок:

Вважати, що дисертаційна робота Возного Миколи Вікторовича на тему: «Фінансово-правове регулювання адміністрування митних платежів в Україні», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за актуальністю, ступенем новизни, науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам п. 5-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», та відповідає напряду освітньо-наукової програми Київського національного університету технологій та дизайну за спеціальністю 081 Право.

Рекомендувати дисертаційну роботу Возного Миколи Вікторовича на тему: «Фінансово-правове регулювання адміністрування митних платежів в Україні», подану на здобуття ступеня доктора філософії до захисту у разовій спеціалізованій вчентій раді за спеціальністю 081 Право.

Професор кафедри

Ігор ДІОРДІЦА